

Her vil Eviny bygge nye kraftverk. – Kan halvere strømpristoppene

Lanserer selskapets største vannkraftsatsing på 30 år.



Det største Eviny-prosjektet får inntak i Hamlagrøvatnet. Divisjonsleder Sverre Rognås sier de nye kraftverkene vil øke produksjonen når behovet er størst.



Atle Andersson
Tor Høvik (foto) Publisert: I går 14:16

Kortversjonen

- Eviny lanserer sin største vannkraftsatsing på 30 år med investeringer i tre nye kraftverk.
- Prosjektene kan redusere strømprisene under høye pristimer.
- De nye kraftverkene er planlagt i Vaksdal og Samnanger.
- Planene skal også gi bedre forhold for laksebestandene og en netto energiproduksjonsøkning på 200 GWh.

– En god dag for vannkraft, sier Sverre Rognås.

Eviny-lederen står i striregn ved Hamlagrøvatnet, omgitt av frådende bekker og smeltende snøfonner. Her i Bergsdalen har Eviny store planer om et nytt kraftverk, i tillegg til to nye utbygginger i Samnanger.

– Vi snakker investeringer på flere milliarder kroner, sier Rognås, som er ansvarlig for nye kraftprosjekter i selskapet. De tre nye anleggene vil få en samlet effekt på over 500 [megawatt \(MW\)](#).

For å illustrere omfanget av planene, presenterer Eviny et regnestykke for hvordan de kan påvirke strømprisen: Hadde de vært operative i timen med høyest pris i 2024, ville prisen blitt halvert, viser selskapets egne tall.



Eviny vil bruke milliarder på tre nye kraftverk. Magne Netland (til v.) har ansvar for driften av kraftverkene i det sørlige området til Eviny. Her sammen med Svern Rognås.

– Jevne ut prisforskjeller

Selskapet har beregnet effekten av de nye planene ved å se på ekstrempriisen 5. januar i fjor i Vest-Norge, også kalt [prisområde 5](#). Mellom klokken 17 og 18 dette døgnet var kraftprisen nesten 6 kroner pr. kWh i landsdelen. Da var ikke nettleien og avgifter medregnet. Hadde de tre planlagte kraftverkene vært i drift, ville kraftprisen denne timen gått ned fra 593 til 276 øre pr. kWh, ifølge anslaget fra Eviny. Snittprisen for døgnet ville også blitt redusert med 41 prosent.

– De nye kraftverkene vil gi større fleksibilitet. Vi kan øke produksjonen når kraftbehovet er størst, og dermed jevne ut de største prisforskjellene, sier Rognås.

Eviny presenterte planene for politikerne i Vaksdal tirsdag ettermiddag.

I Samnanger vil Eviny bygge nytt kraftverk med Kvittingsvatnet som inntaksmagasin og utløp i Samnangerfjorden. Her vil selskapet også bygge Kvitingen pumpekraftverk.



Hvis Eviny får tillatelse, vil utløpet til det nye kraftverket komme i Dalevågen (bak). Dagens kraftverk har utløp i Daleelva i forgrunnen på bildet.

Ny tunnel på 20 km

Rognås forteller at inntaket til det nye kraftverket på Dale i Vaksdal er planlagt i Hamlagrøvatnet. Dette vannet ligger i kommunene Voss og Kvam. Derfra planlegges en rundt 20 kilometer lang tunnel ned til nytt kraftverk i fjellet nær Dalevågen. Hadde det vært snakk om en veitunnel, ville den vært verdens nest lengste – etter Lærdalstunnelen (24,5 km).

– Siden det nye kraftverket vil få utløp i fjorden, blir det også bedre forhold for laksen i Daleelva, sier Rognås.

Forklaringen er at dagens Dale kraftverk har utløp i elven. Raske svingninger i vannføringen som følge av kraftproduksjonen har ført til stranding av fisk.

– Vi har gjort tiltak for å unngå dette, og med det planlagte kraftverket forbedrer vi situasjonen for laksen, sier Rognås.

Hvis Eviny får grønt lys, vil det bli mindre produksjon i de eksisterende kraftverkene i området. Samlet sett blir det likevel en netto økning på rundt 200 GWh, som tilsvarer energimengden til rundt ti småkraftverk.



Eviny planlegger inntak for det nye kraftverket i bunnen av Hamlagrøvatnet. Her er kommunikasjonsrådgiver Jarle Hodne og divisjonsleder Sverre Rognås ved bredden av vannet.

Manglende effekt

Rognås peker på at mangel på tilgjengelig effekt er et problem i dagens kraftsystem. Når fossil energibruk skal erstattes med strøm for å kutte utslipp, vil mye komme fra sol og vind. Men i perioder med lite sol og vind kan det bli problemer med å ha nok effekt tilgjengelig i kraftsystemet.

– Større ubalanse mellom forbruk og produksjon gjør at vi må tilpasse kraftverkene til nye behov i samfunnet.

Ifølge Rognås vil innføringen av «Norgespris» fra 1. oktober neppe påvirke selve kraftmarkedet, og dermed viljen til å investere i ny kraftutbygging.

Nye Eviny-prosjekter

- Nye Dale kraftverk vil ha effekt på mellom 320 og 420 MW. Det vil ligge skjult inne i fjellet og ha utløp i Dalevågen. I dag har Eviny tre kraftverk i Bergsdalsvassdraget (Kaldestad, Fosse og Dale). Det nye kraftverket kalles Dale III. Det første er nedlagt, mens Dale II er i produksjon.
- Kvitingen pumpekraftverk: Eviny vil utnytte magasinene i øvre del av Samnangervassdraget for å flytte vann opp og ned i et pumpekraftverk med effekt 50–100 MW. Magasinene er Kvitingvatnet og Svartavatnet. I dag finnes det bare ti slike pumpekraftverk i Norge. Et av dem ligger i Modalen og er eid av Eviny.
- Samnangerfjorden kraftverk: Her vil selskapet bygge et nytt kraftverk i fjell i nedre del av Samnangervassdraget. Planen er å bruke Kvitingvatnet som inntaksmagasin og ha utløp i Samnangerfjorden.

- Eviny har i dag 39 vannkraftverk og samlet leverer disse kraftverkene 1745 MW. Evanger kraftverk har størst effekt med 330 MW. (Kilde: Eviny)

Selskapet planlegger å søke konsesjon for bygging i år. Hvis de får lov, kan kraftverkene være i drift om fem–seks år.

Siden utbyggingene skal skje i allerede regulerte vassdrag, er veien til mulig tillatelse fra NVE kortere enn vanlig.



Kraftproduksjonen i den gamle stasjonen på Dale er nedlagt for mange år siden. Dagens kraftverk ligger skjult inne i fjellet.

Må finne deponi for tunnelmasser

Rognås sier den potensielle miljøpåvirkningen blir sentral i kartleggingen.

– Hva er de største konsekvensene?

– Vi skal deponere fyllmasser fra en 20 kilometer lang tunnel. Vi må finne et egnet sted fo

Stein blir ingen mangelvare i Vaksdal de neste årene, når tunneldrivingen for ny vei og bane mellom Arna og Stanghelle begynner.

Undersøkelsene må også gi svar på hvordan [fjordmiljøet kan bli påvirket](#) av kraftverkprosjektene.

Publisert: Publisert: 29. april 2025 14:16 Oppdatert: 29. april 2025 15:42